



Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

DE

VERANTWOORDELIJKHEID.

~~~~~  
6 *December* 1830.  
~~~~~

DOOR

GIJSBERT KAREL *Grave* VAN HOGENDORP.

TWEEDE DRUK.

TE 's GRAVENHAGE, BIJ

A. KLOOTS.

POOTEN, N^o. 165.

DE VERANTWOORDELIJKHEID.



DE Hertog van WELLINGTON, eerste minister van *Engeland*, verscheen onlangs in het Huis der Lords, of Hoogerhuis, en kondigde aan, dat hij en zijne ambtgenooten hunne posten nedergelegd hadden, omdat zij het vertrouwen van het parlement niet meer bezaten. Eene dergelijke verklaring werd teffens gedaan in het Lagerhuis, of Huis der Gemeenten, door Sir ROBERT PEEL, minister van binnenlandsche zaken. Het verlies van het vertrouwen des parlaments werd daaruit afgeleid, dat daags te voren een voorslag in

het Lagerhuis was gedaan en aangenomen geworden tegen den zin der ministers, met eene meerderheid van negentien stemmen. De ministers zouden echter op de gewone wijze voortgaan met de waarneming der zaken, tot dat hunne opvolgers zouden aangeesteld zijn.

Eenige weinige dagen daarna trad de Graaf GREIJ op in het Hoogerhuis en verwittigde hetzelfde, dat hij het ambt van eersten minister had aangenomen, dat het nieuw ministerie drie uren geleden in dienst getreden was, en dat hij geen oogenblik wilde uitstellen om aan het parlement bekend te maken, op welke beginselen het nieuw bestuur gegrond was.

Deze beginselen waren, 1^o De vermindering der staatsuitgaven en der belastingen, 2^o de verbetering van het kiesregt en de nationale vertegenwoordiging, 3^o de onthouding van alle tusschenkomst in de binnenlandsche aangelegenheden van andere volken.

De Koning had deze beginselen goedgekeurd en vervolgens de nieuwe ministers

benoemd. De Graaf GREIJ ontwikkelde de-
zelve, op dat er geene twijfeling mogt over-
blijven omtrent den geest van het bestuur.
Hij hoopte dat het parlement insgelijks zijne
goedkeuring daaraan geven en het ministerie
ondersteunen zoude.

De Koning, het ministerie, de meerder-
heid in het parlement, ziedaar de vereeni-
ging, door welke de regering van het land
wordt gevoerd en door welke de wetten wor-
den gemaakt. In den Koning bestaat de
eenhoofdige magt, in het parlement wordt
de nationale wil uitgedrukt, het ministerie is
de band van eendragt tusschen beide dezelve.

De Koning benoemt de ministers en zet ze
af naar goedvinden, doch hij heeft alle re-
den om ze te kiezen uit dat gedeelte van het
parlement, hetwelk de meerderheid uitmaakt.
Het Lagerhuis heeft het regt om de ministers
te beschuldigen van kwaden raad aan den
Koning te geven, en het Hoogerhuis zit als
regter daarover; weshalve de ministers alle
reden hebben om goeden raad te geven. Het
Lagerhuis, als gekozen door de natie, kan

elken dag ontbonden worden door den Koning, die vervolgens last geeft tot nieuwe verkiezingen, zoo dat dit Huis alle reden heeft om zich te schikken naar de belangen en het verlangen der natie. Door alle deze instellingen is de band vastgeknoopt tusschen Vorst en Volk.

Van de werking dezer instellingen heb ik vele voorbeelden beleefd, en dan is de voortreffelijkheid derzelve op de uitstekendste wijze gebleken.

Onder de veranderingen van het ministerie wil ik er slechts één aanhalen, dat ik om zoo te spreken bijgewoond heb, toen ik in 1784 in *Engeland* geweest ben. Ik vond den beroemden PITT aan het hoofd van het bestuur en ondersteund door eene groote meerderheid in het parlement. Doch dit parlement was korten tijd geleden bijeengeroepen, en in het voorgaande was de meerderheid tegen PITT geweest. De natie gaf daartegen sterke blijken van ongenoegen met dit parlement en van genegenheid voor PITT. Daarop werd hetzelfde door den Koning ontbonden,

en de opgevolgde verkiezingen leverden een nieuw parlement op, overeenstémmende met het ministerie.

Bij deze gelegenheid had de Koning derhalve gebruik gemaakt van twee voorname regten der kroon, namelijk, de benoeming van een ministerie en de ontbinding van het parlement. De Koning had liefde en achting voor Pitt, de natie deelde in deze achting en liefde; maar de meerderheid van het parlement stond tusschen Vorst en Volk en scheurde als het ware den band van vereeniging onder beide. Het nieuw parlement sprak het verlangen van het volk, den nationalen wil uit, en daarmede was de band wederom vastgeknoopt. Het bestuur was en bleef in die handen, waar beide de Koning en de Natie begeerden dat het zijn zoude. De kracht van zulk een bestuur moet groot zijn, en zoo zijn wij ook alle getuigen geweest van de reuzenkracht door *Engeland* bewezen in den langdurigen strijd van alle de volken van *Europa*.

Eenige jaren later werd de Gouverneur-

Generaal van Britsch *Indië*, WARREN HASTINGS, door het Lagerhuis beschuldigd en voor het Hoogerhuis te regt gesteld. Deze toepassing van de instelling der verantwoordelijkheid maakte een grooten indruk op de gemoederen, niet alleen in *Engeland*, maar genoegzaam in de gheele wereld. De naaste gevolgen van dit groot regtsgeding zijn bespeurd geworden in het bestuur van Britsch *Indië*. Het Britsche rijk in *Azië* bevat naar de matigste berekeningen eene bevolking van zestig millioenen zielen. Dit uitgestrekte rijk is van dien tijd af onder een beter bestuur gebragt, de bevolking van hetzelfde heeft meer geluk genoten, en de voordeelen van *Engeland* door den handel met hetzelfde zijn ongemeen toegenomen.

Het is echter niet de toepassing van de verantwoordelijkheid, die alleen zoo heilrijke vruchten draagt. Deze instelling op zichzelf brengt alreeds zulke vruchten voort, door het bloote gevoel van verantwoordelijkheid in het hart der ministers en verdere hooge ambtenaren. Ik herinner mij bij deze

gelegenheid de stelling van eenen onzer ministers, die in een hoogen ouderdom overleden is, en die van zijne jeugd af in ministerieele posten had verkeerd. Meer dan eens heeft hij mij in onzen vertrouwelijken omgang betuigd, dat aangaande een ambtenaar, de veiligste waarborg van de stipte vervulling zijner pligten in een diep gevoel van zijne verantwoordelijkheid bestaat.

Zulk een gevoel wordt in *Engeland* opgewekt en onderhouden, door het regt van het Lagerhuis om te beschuldigen. Vóór dat het komt tot eene beschuldiging, geeft het Lagerhuis zijn ongenoegen te kennen door de afkeuring van het een of ander voorstel. Daaruit merkt het ministerie, dat zijne handelingen niet meer goedgekeurd worden. Dan wordt het tijd voor hetzelfde om er uit te scheiden, ten einde eene beschuldiging voor te komen. Zoo iets heeft juist in deze dagen plaats gevonden. Men oordeelde vrij algemeen, dat de aanspraak des Konings bij de opening van het parlement een ministerieelen tegenstand aan de gewenschte parle-

mentaire hervorming verkondigde. Men vond daarboven in dezelve eene waarschijnlijkheid van oorlog, indien de onderhandelingen het doel niet bereikten. Beide deze punten in de aanspraak verwekten een onaangenaam gevoel bij de natie, die gedrukt gaat onder ondragehijke lasten, alzoo de talrijkste klasse van alle, de werklieden in den landbouw, in de mijnen, in de fabrieken, niet genoeg overhouden voor hun levensonderhoud. Het denkbeeld van oorlog in zulke omstandigheden is verschrikkelijk, omdat geen oorlog kan gevoerd worden zonder nieuwe schuld te maken, en geen schuld kan gemaakt worden zonder nieuwe belastingen op te leggen. Het nationaal verlangen strekt integendeel naar vermindering der staatsuitgaven en daaruit volgende ontlasting. Maar uit eene lange ondervinding is nu de overtuiging geboren, dat geen Lagerhuis de vereischte bezuinigingen invoeren zal, zoo lang als de nationale vertegenwoordiging niet wordt verbeterd door een billijk kiesregt. Een groot gedeelte der natie heeft geen deel aan de

verkiezingen, en daaronder bevinden zich de aanzienlijkste steden. Daartegen worden vele leden van het Lagerhuis benoemd door groote heeren, die zoogenaamde verrotten burgten bezitten. De redding van den Staat wordt derhalve heden verwacht van eene parlementaire hervorming. Op den eersten blijk van het ongenoegen in het Lagerhuis, door middel eener meerderheid, heeft vervolgens het ministerie zijne posten nedergelegd, en er is een ander opgetreden, hetwelk zijn eerste werk zal maken van de parlementaire hervorming.

De instelling van het Lagerhuis is vele eeuwen oud; zoo dat zelfs de eerste oorsprong van hetzelfde niet wel bekend is. Van tijd tot tijd is deze instelling wel verbeterd geworden, tot dat zij in 1688, door de luissterrijke omwenteling onder WILLEM III haar vast beslag kreeg; doch geheel anders is het gegaan met het kiesregt. De verkiezingen, waaruit de nationale vertegenwoordiging eigenlijk geboren wordt, hebben geringe veranderingen ondergaan. Inmiddels is de staat

des lands en des volks ongemeen veranderd; zoo dat groote steden gehuchten zijn geworden, en gehuchten daartegen groote steden. Het is een waar gebrek in de engelsche constitutie, dat de nationale vertegenwoordiging zoodanig bedorven is geworden, en dat zij daardoor zoo veel minder aan het oogmerk voldoet. Het kiesregt had behooren gewijzigd te worden ingevolge van de veranderingen in den Staat; en indien dit van tijd tot tijd geschied ware, zoo zoude elke wijziging ongevoelig zijn geweest. Maar nu, daar men eeuwen lang gewacht heeft, zal de verbetering eenen schok geven. Daarom heeft men ook de verbetering telkens uitgesteld, het gevaar van zulk een schok beseffende; doch de nood is eindelijk zoo groot geworden, dat er nog grooter gevaar is om de zaak te laten zoo als zij is.

Onder de kwade gevolgen van den tegenwoordigen staat der nationale vertegenwoordiging in het Lagerhuis, is dit gevolg bij alle gelegenheden zichtbaar, dat sommige nationale belangen meer, andere minder voorgestaan

worden, dan zij behoorden. Het ministerie heeft derhalve in sommige zaken veel tegenstand, in andere zaken weinig tegenstand te vreezen. Het zal vervolgens sommige ook meer behartigen dan andere, naar mate het Lagerhuis meer genegen zoude zijn om te beschuldigen. Op deze wijze komt dan ook de ministerieele verantwoordelijkheid veel te lijden door de ongelijkheid der nationale vertegenwoordiging. Met een beter kiesregt zal de verantwoordelijkheid beter werken, en het bestuur van den Staat zal daarbij winnen.

Ik heb dit voorbeeld van *Engeland* zoo uitvoerig voorgedragen, om dat ik dit het gereedste middel heb geacht, ten einde een klaar denkbeeld van de zaak te geven. De verantwoordelijkheid, met al wat er bij hoort, is van den tijd van WILLEM III af, en dus bijna anderhalve eeuw, in dat land in praktijk geweest, en kan uit zulk eene lange ondervinding op de regte waarde geschat worden.

Veelal wordt de zaak in het afgetrokkene

voorgedragen en onderzocht, er wordt eene menigte vragen opgeworpen, vele twijfelingen worden voorgehouden, en de lezer of hoorder geraakt in zulk eene verwarring van denkbeelden, dat zijn hoofd er van duizelt. In zulke gevallen is de uitkomst gemeenlijk deze, dat men in de onzekerheid verblijft, en zich stil houdt en er niets aan doet.

Eene andere wijze van de zaak voor te dragen is mij derhalve nuttiger voorgekomen, en ik heb getracht de praktijk van de zaak aan te wijzen, en dezelve daarmede te brengen aan het verstand van den eenvoudigen burger, die zijn vaderland lief heeft en het gaarne onder een goed bestuur zag bloeijen en welvaren. Wie de zaak regt begrijpt, die zal ook denkelijk medewerken om ze tot stand te brengen.

